

KČJ/KTP@ - Komunikace v teorii a praxi
Čtvrtek 13.15 – 14.45 (N 2)

Mgr. Michal Kríž, Ph.D. | michal.kriz@upol.cz

Konzultační hodiny: středa (9.30 – 10.30) a čtvrtek (11.15 – 12.00), pracovna 3.50 (KČJ)

Seminář se zaměřuje na rozvoj mluveného i psaného projevu, a to z pohledu odborného i praktického. Studenti budou seznámeni se zásadami monologických a dialogických projevů, s principy věcné argumentace, ale také s problematikou argumentačních faulů, asertivity, jazykové diplomacie a empatie. V oblasti psaného projevu budou prezentovány základy textové syntaxe a zásady, které je třeba uplatňovat při výstavbě textu. Důraz bude kladen zejména na aplikaci teoretických poznatků v komunikaci psané a mluvené. Kromě realizace monologických a dialogických mluvených projevů bude obsahem seminářů komplexní analýza komunikátů.

1. Úvodní seminář: Kultura mluveného a psaného projevu (základní charakteristika), význam a role kultury mluveného projevu v životě, vztah k jazykové kultuře (stabilita, adekvátnost, přesnost) a kultuře spisovného jazyka jako záměrné kultivaci spisovného jazyka (teorie, výchova, praxe).

Mluvený výstup 1: Kultura mluveného projevu v RVP

1. Osobnost řečníka: typologie řečníků, image mluvčího (+ vzhled), metody; zpětná vazba.

Trénink prezentačních dovedností: příprava, způsoby reakcí, improvizace.

Mluvený výstup 2: Sebeprezentace (jak lze představit sám sebe).

3. Zásady monologického a dialogického mluveného projevu 1: efektivní využití jazykových prostředků, zásady správné výslovnosti, zvukové prostředky jazyka; učitel a žák v komunikaci: výklad, kladení otázek, diskuze a jejich efektivní využití.

Mluvený výstup 3: dialog jako forma učení (základní informace, parametry, přístupy + seznam zdrojů)

4. Zásady monologického a dialogického mluveného projevu 2: neverbální komunikace, hlasová a dechová složka řeči, kontaktní prostředky, Griceovy komunikační maximy a Leechovy maximy zdvořilosti, chyby v dialogické komunikaci, konflikt v komunikaci.

Mluvený výstup 4: Vyberte si konkrétní neverbální projev (charakteristika, příklady pozitivního i negativního užití, ukázky z veřejného prostoru).

5. Zásady logického myšlení a argumentace. Argumentační fauly (eristika). Jazyková diplomacie. Asertivita. Empatie.

Příprava: Vyhledejte příklady argumentačních faulů a prohrěšků proti pravidlům řádné diskuze. Přidejte charakteristiku a komentář.

6. Komunikační výchova: základní parametry, přístupy a cíle; komunikační výchova v RVP, metody.

7. Psaný projev: základy textové syntaxe, zásady výstavby textu, využití výrazových prostředků jednotlivých jazykových plánů, nedostatky při stylizaci textu.

Psaný výstup 1: Argumentační esej (téma: k čemu je/by mohla být komunikační výchova v systému českého vzdělávání na ZŠ?).

8. Zápočet: řízená diskuze na vybrané téma (3 skupiny: přívrženci vybrané teze, odpůrci vybrané teze a mediátoři, hledající kompromis, popř. argumenty z obou táborů + konferenciér/konferenciéři).

Literatura

Základní:

Barbořík, P. *Kultura a technika mluveného projevu*. Zlín, 2014.

Gavora, P. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido, 2005.

Hájková, E. *Český jazyk a kultura mluveného projevu*. Praha 2003.

Horst, B. *Encyklopedie komunikačních technik*. Praha: Grada Publishing, 1994.

Höflerová, E. *Školský dialog a jeho vliv na rozvoj řeči dětí*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003.

Jelínek, Milan – Švandová, Blažena. *Argumentace a umění komunikovat*. Brno: PdF MU 1999.

Kolář, Zd., Šikulová, R. *Vyučování jako dialog*. Praha: Grada, 2009.

Krobotová, M. *Spisovná výslovnost a kultura mluveného projevu*. Olomouc: VUP 2000.

Špačková, Alena: *Moderní rétorika na univerzitě*. Praha: Karolinum 2017.

Špačková, Alena: *Umění dialogu*. Praha: Grada 2011.

Doplňující:

Berger, E., Fuchs, H. *Učíme děti učit se: praktické využití poznatků o školní komunikaci, učení a prezentaci*. Plzeň: Fraus, 2009.

Defleur, M. L. a Ballová-Rokeachová, S. J. *Teorie masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova 1996.

Ginott, H. G. *Umění komunikace s dětmi: láska a selský rozum nestačí*. Praha: Grada, 2015.

Lotko, E. *Kapitoly ze současné rétoriky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 1999.

Nünning, A. (ed.) *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host 2006.

Svozilová, N. *Jak dnes píšeme/mluvíme a jak hřešíme proti dobré češtině*. Praha: H&H 2003.